

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-411-8/07/PR

Warszawa, dn. 31 grudnia 2009 r.

DECYZJA nr RWA-45/2009

I. Na podstawie art. 10 oraz zgodnie z art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939) w związku z § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania antymonopolowego,

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

a) uznaje się za praktykę ograniczającą konkurencję, określoną w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nadużywanie przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków, polegające na narzucaniu Odbiorcom usług przez w/w przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści poprzez zamieszczenie w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień, zgodnie z którymi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu, wynikającym z zawinionego działania przedsiębiorcy, **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

b) uznaje się za praktykę ograniczającą konkurencję, określoną w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nadużywanie przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków, polegające na narzucaniu Odbiorcom usług przez w/w przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści poprzez zamieszczenie w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień, zgodnie z którymi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane koniecznością

przeprowadzenia niezbędnych napraw urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, wynikających z zawinionego działania przedsiębiorcy, **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

c) uznaje się za praktykę ograniczającą konkurencję, określoną w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nadużywanie przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków, polegające na narzucaniu Odbiorcom usług przez w/w przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści poprzez zamieszczenie w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień, zgodnie z którymi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, wynikającymi z zawinionego działania przedsiębiorcy, **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

d) uznaje się za praktykę ograniczającą konkurencję, określoną w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nadużywanie przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków, polegające na narzucaniu Odbiorcom usług przez w/w przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści poprzez zamieszczenie w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień, zgodnie z którymi Odbiorca w przypadku rozwiązania umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zobowiązany jest poinformować nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń dokonywanych przez przedsiębiorcę oraz o konieczności zgłoszenia się do siedziby przedsiębiorcy w celu zawarcia nowej umowy, **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do treści art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939) w związku z § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania antymonopolowego,

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

nakłada się na Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie:

a) karę pieniężną w wysokości 168.887 zł (słownie: sto sześćdziesiąt osiem tysięcy osiemset osiemdziesiąt siedem złotych), płatną do budżetu państwa w związku ze stosowaniem określonej w pkt I lit. a) sentencji praktyki ograniczającej konkurencję w rozumieniu art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

b) karę pieniężną w wysokości 176.564 zł (słownie: sto siedemdziesiąt sześć tysięcy pięćset sześćdziesiąt cztery złote), płatną do budżetu państwa w związku ze stosowaniem

określonej w pkt. I lit. b) sentencji praktyki ograniczającej konkurencję w rozumieniu art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

c) karę pieniężną w wysokości 168.887 zł (słownie: sto sześćdziesiąt osiem tysięcy osiemset osiemdziesiąt siedem złotych), płatną do budżetu państwa w związku ze stosowaniem określonej w pkt. I lit. c) sentencji praktyki ograniczającej konkurencję w rozumieniu art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

d) karę pieniężną w wysokości 176.564 zł (słownie: sto siedemdziesiąt sześć tysięcy pięćset sześćdziesiąt cztery złote), płatną do budżetu państwa w związku ze stosowaniem określonej w pkt. I lit. d) sentencji praktyki ograniczającej konkurencję w rozumieniu art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Warszawie przeprowadził postępowanie wyjaśniające (sygn. RWA-40-16/06/PB), mające na celu badanie zasad dostawy wody lub odprowadzania ścieków stosowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne wobec konsumentów - indywidualnych odbiorców usług wodociągowo-kanalizacyjnych w miejscowościach na terenie województwa mazowieckiego.

Konieczność wszczęcia przedmiotowego postępowania uzasadniona była uzyskanymi przez Delegaturę UOKiK w Warszawie informacjami, z których wynikało, iż w związku ze świadczeniem tych usług, możliwe są naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji konsumentów, jak również ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 123 poz. 858 ze zm.).

W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu wystąpił m.in. do Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej także: Spółka, MPWiK lub Przedsiębiorca) o przesłanie wszelkich wzorców umownych stosowanych w obrocie z Odbiorcami usług Spółki. W odpowiedzi na wezwanie Urzędu Spółka przesłała wzór *Umowy o zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków* oraz *Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków*.

Analiza dokumentów i informacji zebranych w toku postępowania wyjaśniającego dała podstawę do przyjęcia, iż mogło nastąpić naruszenie art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, wobec czego wszczęcie postępowania antymonopolowego w związku z podejrzeniem nadużywania przez Spółkę pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, stało się konieczne i uzasadnione.

W związku z powyższym zostało wszczęte, postanowieniem z dnia 4 lipca 2007 r. postępowanie antymonopolowe, w związku z podejrzeniem nadużywania przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków na skutek:

1. narzucania odbiorcom przez w/w przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień, zgodnie z którymi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie ponosi odpowiedzialności za przerwy

w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu, wynikającym z zawinionego działania przedsiębiorcy, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

2. narzucania odbiorcom przez w/w przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień, zgodnie z którymi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane koniecznością przeprowadzenia niezbędnych napraw urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, wynikających z zawinionego działania przedsiębiorcy, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
3. narzucania przez w/w przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień, zgodnie z którymi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, wynikającymi z zawinionego działania przedsiębiorcy, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
4. narzucania przez w/w przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów przynoszących mu nieuzasadnione korzyści na skutek zamieszczenia w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień, zgodnie z którymi odbiorca w przypadku rozwiązania umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zobowiązany jest poinformować nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń dokonywanych przez przedsiębiorcę oraz o konieczności zgłoszenia się do siedziby przedsiębiorcy w celu zawarcia nowej umowy, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Postanowieniem z dnia 4 lipca 2007 r. zaliczono w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu następujące dokumenty uzyskane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w toku postępowania wyjaśniającego: **(1)** Odpis z Krajowego Rejestru Sądowego Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie; **(2)** Decyzję nr 1/2003 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 13 stycznia 2003 r. o udzieleniu Miejskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków; **(3)** Decyzję nr 1/2005 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 22 lutego 2005 r. w sprawie zmiany decyzji zezwalającej Miejskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy; **(4)** Uchwałę nr LXIX/2064/2006 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 27 lutego 2006 r. w sprawie uchwalenia regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków; **(5)** wzór *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* stosowany od dnia 11 sierpnia 2006 r. do dnia 27 marca 2007 r.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego Przedsiębiorca nie zgodził się z postawionymi zarzutami i wyjaśnił, iż od dnia 28 marca 2007 r. wprowadził zmiany w dotychczas stosowanych wzorcach umownych poprzez dodanie wyrazu „*niezawinionymi*”. Spółka podniosła, iż w skutek przedmiotowej zmiany zarzuty Prezesa Urzędu dotyczące całkowitego wyłączenia odpowiedzialności Spółki w przypadku

braku wody w ujęciu i przerw w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych stały się nieaktualne (zarzuty z pkt. I lit. a) i pkt I lit. c) sentencji decyzji). Pismem z dnia 30 lipca 2007 r. Spółka przedłożyła nowy wzorzec *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* wraz ze wskazanymi zmianami.

W odniesieniu do zarzutu z pkt. I lit. b), Przedsiębiorca podkreślił, iż obowiązek wykonania przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych spoczywa na Odbiorcy usług. Z tego względu Spółka nie może odpowiadać za przerwy w świadczeniu usług spowodowane koniecznością ich niezbędnych napraw. Przedsiębiorca wskazał, iż ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą tylko w przypadku przejęcia przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych na swój majątek, od czego Spółka odstąpiła z dniem 15 czerwca 2005 r. (Uchwała nr 550/2005 z dnia 24 maja 2005 r. Zarządu Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawa S.A.). Jednocześnie Spółka wskazała, iż od dnia 28 listopada 2005 r. przejęła na swój majątek 11 szt. przykanalików do wpustów ulicznych.

Natomiast w odniesieniu do zarzutu narzucania na Odbiorcę usług obowiązku poinformowania nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń dokonywanych przez przedsiębiorcę oraz o konieczności zgłoszenia się do siedziby przedsiębiorcy w celu zawarcia nowej umowy, Spółka wyjaśniła, iż przedmiotowe postanowienie ma na celu ochronę następcy prawnego przed odcięciem dostawy wody, w przypadkach, gdy dotychczasowy Odbiorca usług nie poinformował ani nie przedłożył dokumentu potwierdzającego przeniesienie własności nieruchomości w okresie wypowiedzenia, a także w sytuacji, gdy nowy właściciel lub użytkownik nie jest Spółce znany, nie zgłasza się do Spółki w celu zawarcia umowy, bo nie są mu znane obowiązki w tym zakresie. Ponadto, Spółka argumentowała, iż przedmiotowe postanowienie ma też na celu niedopuszczenie do sytuacji przewidzianej w art. 28 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, czyli bezumownego pobierania wody z urządzeń wodociągowych.

Na pytanie Prezesa Urzędu dotyczące możliwości indywidualnego ustalania treści umów, Spółka wyjaśniła, iż dopuszcza indywidualne uzgodnienia warunków umów o dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków. Spółka wskazała, iż negocjacjom podlegają wszystkie zapisy wzorca umowy i w tym zakresie nie stosuje żadnych ograniczeń. Jednocześnie, w odpowiedzi na pytanie Prezesa UOKiK, Przedsiębiorca wskazał, iż zarówno w okresie stosowania wzorca umownego obowiązującego do dnia 27 marca 2007 r., jak wzorca stosowanego od dnia 28 marca 2007 r. żadne z kwestionowanych postanowień nie zostało zmienione na skutek wniosku Odbiorcy usług.

Pismem z dnia 23 września 2009 r. Przedsiębiorca został zawiadomiony o zakończeniu zbierania dowodów oraz możliwości zapoznania się z aktami sprawy. Spółka nie skorzystała z tego uprawnienia.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje

Strona niniejszego postępowania, Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie, jest spółką prawa handlowego wpisaną do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy – XII Wydział Gospodarczy KRS, pod numerem KRS 0000146138. 100% akcji w kapitale zakładowym Spółki posiada Miasto Stołeczne Warszawa. Przedmiotem działania Przedsiębiorstwa jest m.in. pobór i uzdatnianie wody, działalność usługowa w zakresie rozprowadzania wody oraz odprowadzanie ścieków.

Spółka ma status przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym

odprowadzaniu ścieków. Prowadzi działalność gospodarczą w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, realizując zadania z zakresu wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, które w świetle art. 3 ust. 1 ww. ustawy są zadaniem własnym gminy. Spółka działa na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków,

Spółkę wiąże postanowienia *Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków* przyjętego Uchwałą nr LXIX/2064/2006 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 27 lutego 2006 r.

Od dnia 11 sierpnia 2006 r. do dnia 27 marca 2007 r. Spółka zawierała z klientami umowy na podstawie wzorca umownego *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*. Analiza treści przedmiotowego wzorca umownego wykazała, że zawiera on postanowienia, zgodnie z którymi:

1. przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu, wynikającym z zawinionego działania przedsiębiorcy, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
2. przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane koniecznością przeprowadzenia niezbędnych napraw urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, wynikających z zawinionego działania przedsiębiorcy, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
3. przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, wynikającymi z zawinionego działania przedsiębiorcy, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
4. odbiorca w przypadku rozwiązania umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zobowiązany jest poinformować nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń dokonywanych przez przedsiębiorcę oraz o konieczności zgłoszenia się do siedziby przedsiębiorcy w celu zawarcia nowej umowy, co może stanowić naruszenie art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Od dnia 28 marca 2007 r. (pismo z dnia 30 lipca 2007 r.), Spółka wykorzystuje w obrocie z konsumentami nowy wzorec umowy: *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*. W stosunku do wzorca umownego, który był podstawą wszczęcia postępowania, we wzorcu, na podstawie którego były zawierane umowy z klientami od dnia 28 marca 2007 r., postanowienia kwestionowane w pkt I lit. a) i c) sentencji zostały zmodyfikowane w ww. umowie i otrzymały następującą treść:

„§ 2 ust. 1. Dostawca usług nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane:

1) niezawinionym przez Dostawcę usług brakiem wody na ujęciu, (**zarzut pkt. I lit. a)**

(...)

6) niezawinionymi przez Dostawcę usług przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, ” (**zarzut pkt. I lit. c)**

Jednocześnie Przedsiębiorca pozostawił bez zmian pozostałe kwestionowane postanowienia wzorca umowy.

Pismem z dnia 30 lipca 2007 r. Spółka wskazała, iż wysłała do ok. 300 Odbiorców propozycje umów. Spółka poinformowała przy tym, iż nie jest w stanie podać z iloma Odbiorcami ma zawarte umowy na podstawie wzorca obowiązującego do dnia 27 lutego 2007 r. Następnie, pismem z dnia 11 grudnia 2007 r., w odpowiedzi na pytanie Prezesa UOKiK, Spółka wskazała, iż nie jest w stanie określić nawet szacunkowej liczby umów zawartych na podstawie wzorca umowy będącego podstawą wszczęcia postępowania. Jednocześnie Przedsiębiorca wskazał, iż w wyniku kontroli części akt Odbiorców usług stwierdzono, iż na podstawie wzorca umowy stosowanego do dnia 27 marca 2007 r. zawarto 838 umów.

W kolejnych pismach (z dnia 19 lutego 2009 r. oraz z dnia 24 lipca 2009 r.), w odpowiedzi na wezwania Prezesa UOKiK Przedsiębiorca wskazał, iż proces zastępowania umów zawartych na podstawie wzorca stosowanego do dnia 27 marca 2007 r. nowym wzorcem umownym jest cały czas kontynuowany, zaś termin jego zakończenia nie jest możliwy do precyzyjnego określenia.

Pismem z dnia 19 lutego 2009 r. Spółka przekazała nowy wzorzec umowy *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, obowiązujący od dnia 2 października 2008 r. W stosunku do wzorca umownego, który był podstawą wszczęcia postępowania, w nowo opracowanym wzorcu postanowienia kwestionowane w pkt I lit. a) – c) sentencji zostały zmodyfikowane w ww. umowie i otrzymały następującą treść:

„§ 2 ust. 1. Dostawca usług nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane:

2) niezawinionym przez Dostawcę usług brakiem wody na ujęciu, (zarzut pkt. I lit. a)

(...)

4) niezawinioną przez Dostawcę usług koniecznością przeprowadzenia niezbędnych napraw urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, (zarzut pkt. I lit. b)

(...)

6) niezawinionymi przez Dostawcę usług przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, (zarzut pkt. I lit. c)

Spółka we wzorcu umownym stosowanym od dnia 2 października 2008 r. zmodyfikowała również postanowienie będące przedmiotem zarzutu w pkt. I lit. d) sentencji. Postanowienie o treści: „W przypadku opisanym w § 13 ust. 3 Umowy Odbiorca usług zobowiązany jest poinformować nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń dokonywanych przez Dostawcę usług oraz o konieczności zgłoszenia się do siedziby Dostawcy usług w celu zawarcia nowej umowy” zostało zastąpione w Umowie obowiązującej od 2 października 2008 r. postanowieniem o brzmieniu: „(...) rozwiązując Umowę Odbiorca Usług może wskazać nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości przedstawiając stosowny dokument albo złożyć wniosek o likwidację przyłącza i zdemontowanie wodomierza głównego”.

Pismem z dnia 24 lipca 2009 r. Spółka wskazała, iż zmiana umów zawartych na podstawie wzorca umowy stosowanego do dnia 1 października 2008 r. odbywa się na bieżąco, zaś termin zakończenia tego procesu nie jest możliwy do precyzyjnego określenia.

Według stanu na dzień wydania decyzji Spółka miała zawarte umowy z konsumentami według wzorca umownego stosowanego do dnia 27 marca 2007 r., wzorca umownego stosowanego do dnia 1 października 2008 r. oraz wzorca umownego obowiązującego od dnia 2 października 2008 r. Spółka wskazała, iż na podstawie wzorca umownego stosowanego do dnia 27 marca 2007 r. miała zawartych 838 *Umów o zaopatrzenie*

w wodę i odprowadzanie ścieków (dane niepełne, wynikające z kontroli przez Spółkę tylko części akt Odbiorców usług). Jednocześnie Przedsiębiorca nie jest w stanie podać ile umów zostało zawartych na podstawie wzorca umowy obowiązującego od dnia 28 marca 2007 r. oraz wzorca umowy obowiązującego od dnia 2 października 2008 r.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje

I. Naruszenie interesu publicznoprawnego.

Podstawą do zastosowania przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie stwierdzenie przez Prezesa Urzędu, iż w niniejszej sprawie doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego.

W świetle art. 1 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów celem regulacji w niej przyjętych jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Tak określony cel ustawy pozwala przyjąć, iż ma ona charakter publicznoprawny i służy ochronie ogólnospołecznego interesu.

Rozwinięcie treści tego artykułu stanowi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2001 r., sygn. akt I CKN 1217/98, który stwierdza, że publicznoprawny charakter ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów powoduje, że ma ona zastosowanie wówczas, gdy jest zagrożony lub naruszony interes publiczny, polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku gospodarczego.

W wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 czerwca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 92/00) Sąd stwierdził, że: *„interes publiczny w postępowaniu administracyjnym nie jest pojęciem jednolitym i stałym. W każdej sprawie winien on być ustalony i konkretyzowany co do swoich wymagań. Organ administracji – Prezes Urzędu winien być w toku postępowania i przy wydawaniu decyzji rzecznikiem tego interesu, albowiem wynika to z jego zadań w strukturze administracji publicznej - art. 7 k.p.a. A zatem podstawą do zastosowania przez Prezesa Urzędu przepisów ustawy antymonopolowej winno być uprzednie stwierdzenie, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes prawny jednostki, czy też grupy”*.

Powyższe przesądza o wyłączeniu możliwości podejmowania przez organ antymonopolowy działań w celu ochrony wyłącznie interesów jednostkowych, a fakt naruszenia interesu publicznoprawnego powinien być w każdej sprawie ustalony przez Prezesa Urzędu w sposób indywidualny.

Okolicznością umożliwiającą podejmowanie przez Spółkę działań będących przedmiotem postawionych w niniejszej sprawie zarzutów, jest niewątpliwie jej siła rynkowa. Dla naruszenia interesu publicznego w takiej sytuacji wystarczające jest dowolne nadużycie siły rynkowej w relacjach ze słabszymi uczestnikami rynku, bowiem już sam fakt nadużycia posiadanej na rynku pozycji dominującej narusza interes publiczny. W okolicznościach przedmiotowej sprawy praktyki eksploatacyjne polegają na wyzyskiwaniu przez dominanta przewagi kontraktowej nad kontrahentami. Zakwestionowane w niniejszym postępowaniu antymonopolowym postanowienia zawarte są we wzorcach *Umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, powszechnie wykorzystywanych przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne w obrocie gospodarczym. Zakwestionowane działania Spółki wymierzone są w szeroki krąg uczestników rynku, obejmujący wszystkich rzeczywistych i potencjalnych odbiorców wody i dostawców ścieków.

Zatem należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem interesu publicznoprawnego.

II. Strona postępowania jako przedsiębiorca

Przy pomocy norm prawa antymonopolowego realizowana jest ochrona uczestników rynku przed antykonkurencyjnymi praktykami ze strony innych przedsiębiorców. Przepisy określające zakaz stosowania praktyk ograniczających konkurencję, zawarte w art. 6 i 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosuje się zatem jedynie do przedsiębiorców i ich związków. Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z art. 4 pkt 1 ww. ustawy pod pojęciem przedsiębiorcy rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, a także: (a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, (c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13, (d) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2 - na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przedsiębiorstwo prowadzi użyteczną publicznie działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług wodociągowo-kanalizacyjnych. Przedsiębiorstwo jest zarejestrowane w rejestrze przedsiębiorców. Wobec powyższego jest ono przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, a tym samym także w świetle art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Może być zatem stroną postępowania w sprawie praktyk ograniczających konkurencję.

III. Ustalenie rynku właściwego.

Zasadnicze znaczenie dla postawienia przedsiębiorcy zarzutu naruszenia art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ma określenie rynku, na którym dany przedsiębiorca działa. Jego ramy decydują bowiem o tym, czy dany przedsiębiorca posiadać będzie pozycję dominującą, która jest niezbędną przesłanką odpowiedzialności za naruszenie art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów rynkiem właściwym jest *rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji*. Mówiąc o rynku właściwym, określa się rynek w ujęciu produktowym i geograficznym.

Rynek w znaczeniu przedmiotowym odnosi się do towarów w rozumieniu art. 4 pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (m.in. rzeczy, usługi). Natomiast rynek w ujęciu geograficznym odnosi się do obszaru, na jakim te towary są oferowane.

Przedmiotem działalności Spółki jest dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków komunalnych za pomocą eksploatacji systemów sieciowych wodociągu i kanalizacji miejskiej. Rynkiem właściwym w niniejszej sprawie jest zatem rynek zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Z uwagi na technologię dostarczania wody i odprowadzania ścieków rynek w aspekcie geograficznym ograniczony jest istniejącą siecią wodociągową i kanalizacyjną, a jego zasięg ma charakter lokalny i

obejmuje teren m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków.

Rodzaj usług świadczonych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie ze względu na sieciowy charakter i zbyt kosztowną duplikację usług, uzasadnia przypuszczenie, że wykluczone jest działanie na przedmiotowym rynku innych przedsiębiorców i w związku z tym na rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków Spółka może działać w warunkach monopolu naturalnego.

Należy przy tym zaznaczyć, że odbiorcy ww. usług nie mają alternatywnego źródła zaopatrzenia poza wpięciem się do sieci należącej do Spółki. Pojęcie alternatywnego źródła zaopatrzenia nie obejmuje swoją treścią możliwości zaspokojenia potrzeb zaopatrzeniowych we własnym zakresie. Aby nowe źródło zaopatrzenia mogło być uznane za alternatywne w stosunku do posiadanych, musi ono spełniać wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych (wyrok SOKiK z dnia 31 maja 2000 r., sygn. akt XVII Ama 44/00). Takie alternatywne źródło dostaw wody dla Odbiorców z ww. terenu nie występuje. Tak więc, rynek w ujęciu geograficznym obejmuje obszar m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków.

Rynkiem właściwym w niniejszej sprawie jest więc rynek usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na obszarze m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków.

IV. Ustalenie pozycji rynkowej

Możliwość stwierdzenia naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej, uzależniona jest od uprzedniego stwierdzenia, iż przedsiębiorca posiada na tak określonym rynku pozycję dominującą. Pojęcie posiadania pozycji dominującej na rynku właściwym określa art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z jego treścią przez pozycję dominującą rozumie się *pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów i konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą na rynku, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.*

Z uwagi na technologię dostarczania wody (siecią wodociągową) przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne jest monopolistą naturalnym, wypełnia zatem normę art. 4 pkt 10 ustawy antymonopolowej. Ponieważ na rynku właściwym uczestnik nie spotyka się z żadną konkurencją, posiada siłę ekonomiczną, przy użyciu której może zapobiegać nie tylko efektywnej konkurencji, ale także działać w dużym stopniu niezależnie od swoich kontrahentów i klientów, a w szczególności wykorzystywać swoją pozycję rynkową do ich ekonomicznej eksploatacji.

V. Zarzut naruszenia art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Podstawowymi przesłankami dla stwierdzenia praktyki z art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest stwierdzenie posiadania pozycji dominującej oraz jej nadużywania. Samo posiadanie pozycji dominującej nie jest prawnie zakazane, niezgodność z prawem dotyczy nadużywania tej pozycji. Z faktu ustalenia, że dany podmiot zajmuje na rynku pozycję dominującą wynika, że podmiot ten podlega ograniczeniom mającym

przeciwdziałać nadużyciu siły rynkowej wynikającym z ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. Nadużywanie pozycji dominującej polega w szczególności – w myśl art. 9 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy – na narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści. Praktyka taka jest działaniem o charakterze eksploatacyjnym, polegającym na wyzyskiwaniu przez dominanta przewagi kontraktowej nad kontrahentami. Jej przejawem jest konieczność akceptowania przez nich warunków umów proponowanych przez przedsiębiorcę dominującego, które są obiektywnie nierównoprawne. Dominant wykorzystuje bowiem przymusową sytuację kontrahenta wynikającą z braku rzeczywistych alternatyw na rynku, proponując mu zawarcie umowy, która w warunkach konkurencji – ze względu na treść postanowień – nie zostałaby sfinalizowana.

Dla udowodnienia stosowania praktyki ograniczającej konkurencję zdefiniowanej powyżej konieczne jest wykazanie kumulatywnego zaistnienia następujących przesłanek:

- a) narzucanie określonych warunków umów,
- b) uciążliwy charakter tych warunków,
- c) osiągnięcie przez przedsiębiorcę narzucającego warunki nieuzasadnionych korzyści.

a) narzucanie warunków umów

Do narzucania warunków umów dochodzi wówczas, gdy przedsiębiorca, wykorzystując posiadaną przewagę ekonomiczną w warunkach niedostatecznej konkurencji na rynku, ogranicza swobodę kształtowania treści umów ze strony kontrahentów działających pod przymusem.

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie świadczy usługi wodociągowo – kanalizacyjne w warunkach wskazujących na dysponowanie potencjałem niezbędnym do narzucenia swoim odbiorcom warunków umów. Sprzyja temu fakt, iż przy zawieraniu umów o zaopatrzenie w wodę przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne posługuje się opracowanymi przez siebie wzorcami umownymi. Stosowanie wzorców przy zawieraniu jednorodzajowych umów o charakterze masowym, jakimi niewątpliwie są umowy o zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, wymaga aprobaty przez odbiorców ich warunków, które są z góry jednostronnie ustalane przez profesjonalistę. Treść umów, do których przychylają się usługobiorcy, jest arbitralnie ustalana, zaś swoboda odbiorcy usług wodociągowo – kanalizacyjnych w zakresie kształtowania warunków umownych jest tutaj wyłączona. Zawarcie umowy następuje bowiem przez przystąpienie do warunków ustalonych autorytatywnie przez dostawcę usług.

Zgodnie ze stanowiskiem doktryny, wystarczającą przesłanką dla uznania, iż następuje narzucenie warunków umów adhezyjnych, jest oferowanie ich przez dominanta w stosunkach danego rodzaju (por. C. Banasiński, E. Piontek *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wyd. LexisNexis, Warszawa 2009, s. 285). Podgląd taki jest również utrwalony w orzecznictwie sądowym. W wyroku z dnia 20 lipca 2007 r., sygn. akt XVII AmA 25/07, SOKiK uznał, że należy przyjąć, iż warunki umów są kontrahentom narzucane, jeżeli zawarcie umowy o zaopatrzenie w wodę następuje w wyniku zaakceptowania warunków umowy przedstawionych we wzorcu umowy przez przedsiębiorcę, nie podlegających indywidualnym negocjacjom. W takiej bowiem sytuacji Spółka – monopolista naturalny znajduje się w sytuacji uprzywilejowanej w stosunku do odbiorców wody, którzy nie mając możliwości wyboru, zmuszeni są korzystać z jej usług,

a co za tym idzie do akceptowania niekorzystnych dla nich zapisów (por. również wyrok SOKiK z dnia 22 września 2005 r., sygn. akt AmA 80/04, wyrok SOKiK z dnia 19 grudnia 2006 r. sygn. akt XVII AmA 47/06, wyrok SOKiK z dnia 7 lutego 2007 r. sygn. akt XVII AmA 58/06). Stanowisko to znajduje także swoje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Apelacyjnego w Warszawie, który w wyroku z dnia 28 listopada 2007 r., sygn. akt VI ACa 939/07, stwierdził, iż uprawnione jest rozumowanie, że skoro zawarcie umowy z dominantem następuje przez przystąpienie do warunków ustalonych przez niego w formularzu wzorcowym, to warunki umowne nie podlegają negocjacom. Jak wskazał Sąd, monopolistyczna pozycja rynkowa przedsiębiorcy zmusza jego kontrahentów do akceptowania niekorzystnych zapisów oferty, co uzasadnia przyjęcie, że warunki umów są przez niego narzucane kontrahentom.

Z uwagi na powyższe Prezes UOKiK nie podziela argumentu Spółki, iż wszystkie postanowienia umowne podlegają negocjacom, wskutek czego nie narzuca ona swoim Odbiorcom warunków umownych. Jak wskazała Spółka (pismo z dnia 30 lipca 2007 r.), negocjacom podlegają ustalenia zawarte w komparycji umowy, w pozostałym zaś zakresie wzorzec umowy odzwierciedla treść obowiązujących przepisów prawa, które nie mogą być zmieniane bez narażenia się na zarzut łamania prawa. Należy wskazać, iż Prezes UOKiK nie kwestionuje ustaleń zawartych w komparycji umowy tj. stron umowy, NIP, REGON, KRS, termin odczytów czy też okresu, na jaki zawarto umowę, gdyż w przypadku każdej umowy są one kształtowane wolą stron stosunku prawnego.

Zakwestionowane w toku niniejszego postępowania postanowienia wzorców umowy były stosowane przez Spółkę względem wszystkich Odbiorców korzystających z usług przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjnego i stanowiły element stosowanego przez Spółkę wzoru *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*. Odbiorca podpisując umowę aprobuje warunki umowy z góry jednostronnie ustalone przez Spółkę. Postanowienia umowne kwestionowane w niniejszym postępowaniu zawarte były w umowach sporządzonych w oparciu o wzorce umowne stosowane do dnia 1 października 2008 r. Według oświadczenia Spółki (pismo z dnia 11 grudnia 2007 r.), w wyniku kontroli części akt Odbiorców usług stwierdzono zawarcie 10 umów, których treść odbiegała od treści kwestionowanego wzorca umowy. Jednakże Spółka w ramach postępowania nie przedstawiła wskazanych umów wskazując, iż negocjacje nie dotyczyły kwestionowanych postanowień umownych. Fakt ten pozwala uznać za udowodnione, iż w tym zakresie warunki *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* zostały Odbiorcom usług przez sporządzające wzorce przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne narzucone.

b) uciążliwy charakter warunków umów

Za uciążliwy warunek, o którym mowa w art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, uznaje się każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron stosunku – kontrahenta, ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Dokonując analizy uciążliwości warunków, zasadnicze znaczenie ma ustalenie, czy w warunkach istnienia konkurencji na danym rynku właściwym, a więc w sytuacji istnienia niczym nieskrępowanej swobody kontraktowej, dominant byłby w stanie wynegocjować takie postanowienia umów (wyroki Sądu Antymonopolowego z 29 grudnia 1993 r., XVII Amr 68/93 oraz z 23 czerwca 1999 r. XVII AmA 28/99).

W ocenie Prezesa Urzędu, za uciążliwe w rozumieniu art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznaje się postanowienia § 2 ust. 1 *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, zgodnie z którymi Spółka ogranicza swoją odpowiedzialność odszkodowawczą w przypadku zaistnienia przerw w świadczeniu usług. Z

treści tego postanowienia umownego wynika bowiem, że chodzi także o przerwy spowodowane zawinionym działaniem lub zaniechaniem Spółki.

W uzasadnieniu należy stwierdzić, że artykuł 6 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków przewiduje, iż dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pisemnej umowy zawartej pomiędzy przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym i odbiorcą usług. Art. 5 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy stanowi, iż jednym z podstawowych obowiązków przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego jest zapewnienie zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych do realizacji dostaw wody i odprowadzania ścieków w sposób ciągły i niezawodny.

Jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie tego zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność i powoduje ono szkodę, to zgodnie z reżimem odpowiedzialności kontraktowej przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne jest obowiązane do naprawienia tej szkody. Okoliczności obciążające w takiej sytuacji przedsiębiorstwo obejmują zarówno działania, jak i zaniechania noszące znamiona winy tj. zachowania umyślne lub będące skutkiem niedołożenia należytej staranności. Zakres przypadków, w których przedsiębiorca może w treści zawieranych umów uchylić się od odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania określa art. 471 Kodeksu cywilnego. Jak wynika z treści art. 471 k.c. określającego zasady odpowiedzialności kontraktowej *Dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.* Z dyspozycji art. 471 k.c. wynika, iż na zobowiązanym do świadczenia, ciąży ciężar naprawienia szkody, gdy ta jest następstwem jego zawinionego działania. *A contrario* nie ponosi on odpowiedzialności, gdy niewykonanie zobowiązania jest następstwem działania drugiej strony stosunku zobowiązaniowego lub jest niezależne od stron umowy.

Tymczasem spółka w treści *Umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* zwalnia się z odpowiedzialności odszkodowawczej za przerwy w świadczeniu usług. Brzmienie zapisów zawartych przez Spółkę w *Umowach o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* nie wskazuje, iż mają one zastosowanie wyłącznie do sytuacji niezawinionych przez dostawcę usług i niezależnych od niego. Należy bowiem zauważyć, iż przerwy w zasilaniu energetycznym mogą być następstwem naruszenia przez przedsiębiorstwo umów zawartych z dostawcą energii np. zaleganie z płatnościami, tudzież nieutrzymania w należyтым stanie urządzeń kanalizacyjnych, poprzez nieprawidłowe ich użytkowanie lub konserwację. Natomiast konieczność dokonania niezbędnych napraw urządzeń może być następstwem zawinionych przez Przedsiębiorcę działań, które doprowadziły do uszkodzeń bądź awarii urządzeń kanalizacyjnych. Wskazane powyżej przykładowe sytuacje, które mogą skutkować brakiem wody na ujęciu, przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych czy też koniecznością dokonania ich naprawy, mogą być następstwem zawinionych działań lub zaniechań przedsiębiorstwa i wiązać się powinny z jednoczesnym powstaniem u drugiej strony umowy roszczenia o naprawienie szkody.

Kształt kwestionowanych postanowień umownych stwarza Spółce możliwość uniknięcia odpowiedzialności odszkodowawczej w każdym przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania z powodu przerwy w świadczonych usługach wywołanych awarią kanalizacyjną, niesprawnością instalacji, przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń kanalizacyjnych oraz koniecznością dokonania ich niezbędnych napraw, bez względu na przyczyny wystąpienia powyższych zakłóceń i ewentualnego zawinienia przez Spółkę. Takie rozwiązanie jest dla Usługobiorców zdecydowanie uciążliwe,

gdyż kształtuje przekonanie o wyłączeniu możliwości dochodzenia od Usługodawcy roszczeń odszkodowawczych w razie poniesienia szkody, gdy awarie lub niesprawność instalacji, przerwy w zasilaniu energetycznym urządzeń czy potrzeba dokonania napraw, powodujące przerwy w odprowadzaniu ścieków, będą wynikiem jego zawinionych działań lub zaniechań. Należy bowiem zauważyć, iż treść art. 471 k.c. wskazuje na możliwość dochodzenia odszkodowania za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania. Zatem zawarcie w umowie postanowień stojących w ewidentnej sprzeczności z dyspozycją art. 471 k.c. rodzi po stronie Odbiorców przekonanie o wyłączeniu odpowiedzialności przedsiębiorstwa za każdym razem, gdy przerwa w świadczonych usługach jest następstwem braku wody na ujęciu, przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych lub koniecznością ich naprawy. Działanie takie wyczerpuje znamiona praktyki, o której mowa w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów tj. praktyki polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez narzucanie przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści. Takie stanowisko Prezesa Urzędu koresponduje z aktualną linią orzecniczą Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wyrażoną m.in. w wyroku z dnia 22 września 2005 r. (sygn. XVII Ama 80/04).

Z uwagi na powyższe Prezes UOKiK nie podziela argumentu Spółki, iż wszystkie postanowienia umowne znajdują wprost oparcie w ustawie, przepisach wykonawczych do ustawy i obowiązującym Regulaminie. Nie sposób bowiem znaleźć w ustawodawstwie unormowań, które zezwalałyby przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu na wyłączenie odpowiedzialności za własne, zawinione działanie lub zaniechanie.

Taki uciążliwy charakter mogą mieć zapisy zawarte w stosowanych przez Przedsiębiorcę wzorcach umownych, przewidujących wyłączenie odpowiedzialności Spółki za przerwy w świadczeniu usług, spowodowane brakiem wody na ujęciu, koniecznością przeprowadzenia niezbędnych napraw urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, przerwami w zasilaniu energetycznym, wynikającymi z zawinionych działań Przedsiębiorcy. Zdaniem Prezesa Urzędu, żaden Odbiorca nie pozbawiłby się dobrowolnie możliwości dochodzenia rekompensaty, w sytuacji niespełnienia należycie świadczenia przez Spółkę. W konsekwencji działając w warunkach konkurencji na danym rynku i mając do wyboru z jednej strony umowy zawierające postanowienia ograniczające odpowiedzialność Przedsiębiorcy, z drugiej zaś umowy pozbawione tego rodzaju zapisów – Odbiorca kierując się zabezpieczeniem własnych interesów, z pewnością wybrałby wariant korzystniejszy w postaci umów, nie zawierających ograniczeń co do odpowiedzialności dostawcy.

Zdaniem Prezesa Urzędu, przesłanki praktyki ograniczającej konkurencję określonej w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 wyczerpuje także działanie Spółki polegające na narzucaniu Odbiorcom usług wodociągowo – kanalizacyjnych w *Umowach o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi Odbiorca w przypadku rozwiązania umowy zobowiązany jest poinformować nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń dokonywanych przez przedsiębiorcę oraz o konieczności zgłoszenia się do siedziby przedsiębiorcy w celu zawarcia nowej umowy.

Uciążliwość warunków umownych powinna być oceniana na podstawie przepisów odrębnych ustaw normujących dany typ umowy, a także zwyczajów handlowych, przy uwzględnieniu innych uzgodnionych warunków danej umowy. Wprawdzie przepisy regulujące dany typ umowy mają zazwyczaj charakter względnie wiążących i tym samym strony - na zasadzie swobody umów (art. 353¹ k.c.) - mogą od nich odstąpić. Przepisy te należy traktować jednak jako określające swego rodzaju modelowe - uznane przez ustawodawcę za optymalne i sprawiedliwe - rozłożenie praw i obowiązków danej umowy na

jej strony. W związku z tym mogą one odgrywać istotną rolę w ocenie określonej umowy celem stwierdzenia, czy warunki w niej zawarte mają charakter uciążliwy. Swoboda kontraktowa jest w przypadku umów zawieranych z udziałem przedsiębiorcy o pozycji dominującej bardziej ograniczona niż w innych przypadkach.

Postanowienie *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, nakładające na Odbiorcę określone obowiązki informacyjne względem nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości nie znajduje jakiegokolwiek oparcia w przepisach Ustawy. Postanowienie to rozszerza zatem w stosunku do przepisów ustawowych zakres obowiązków Odbiorcy usług wodociągowo - kanalizacyjnych. W ocenie Prezesa Urzędu, obowiązek ten nie znajduje również uzasadnienia w treści relacji, jaka łączy przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne z Odbiorcą świadczonych przez nie usług i wykracza poza zwyczajowo przyjęte ramy łączącego ich stosunku obligacyjnego. Przedsiębiorca wymusza na Odbiorcy, by ten przekazywał istotne z punktu widzenia przedsiębiorstwa informacje dotyczące warunków świadczenia usług wodociągowo – kanalizacyjnych nowemu właścicielowi lub użytkownikowi danej nieruchomości. Obowiązek ten ma charakter uciążliwy zarówno z uwagi konieczności podjęcia działań mających na celu przekazanie nowemu właścicielowi czy użytkownikowi nieruchomości stosownych informacji, jak i punktu widzenia ewentualnej możliwości wywodzenia przez Spółkę sankcji z faktu niedopełnienia tego obowiązku przez odbiorcę.

c) nieuzasadnione korzyści

Osiągane przez przedsiębiorcę stosującego praktykę ograniczającą konkurencję nieuzasadnione korzyści są odpowiednikiem uciążliwych warunków umów w warunkach ekwiwalentności wzajemnych świadczeń stron umowy i oznaczają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju. Nieuzasadnione korzyści powinny pozostawać w logicznym związku przyczynowym z narzuconymi kontrahentowi uciążliwymi warunkami umowy.

Nieuzasadnione korzyści mogą pojawić się po stronie przedsiębiorcy narzucającego uciążliwe warunki umów już w chwili zawarcia umowy lub też w okresie późniejszym, gdy zaistnieją okoliczności przewidziane w umowie pozwalające na wykorzystanie uciążliwego zapisu. Należy podkreślić, iż sama możliwość wystąpienia skutków praktyki ograniczającej konkurencję (w tym przypadku faktycznego osiągnięcia przez przedsiębiorcę nieuzasadnionych korzyści z tytułu realizacji uciążliwych warunków umownych) nie stanowi przeszkody dla stwierdzenia naruszenia art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dla bytu praktyki nie jest bowiem konieczne wystąpienie negatywnego skutku w postaci eksploatacji pozycji rynkowej w warunkach ograniczonej konkurencji. Wystarczy, że zaistniało zagrożenie wystąpienia takiego skutku. Praktyką ograniczającą konkurencję jest już bowiem sama próba osiągnięcia przez przedsiębiorcę zajmującego pozycję dominującą na rynku określonego skutku (por. C. Banasiński, E. Piontek *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wyd. LexisNexis, Warszawa 2009, s. 287).

Stanowisko takie znajduje odzwierciedlenie również w orzecznictwie antymonopolowym. W wyroku z dnia 20 lipca 2007 r., sygn. akt XVII AmA 25/07 SOKiK wskazał, że przesłanka osiągania nieuzasadnionych korzyści nie zostaje spełniona dopiero w sytuacji, gdy dane korzyści zostaną osiągnięte. Wystarczającym jest bowiem fakt realnego zagrożenia, iż ziszczenie się określonych w danych zapisach okoliczności spowoduje uzyskanie przez przedsiębiorcę nieuzasadnionych korzyści.

Organ antymonopolowy ma zatem obowiązek oceniać zachowania przedsiębiorcy od strony skutków, jakie zachowania te mogą nawet hipotetycznie wywołać na rynku. Z treści art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wynika bowiem, że jej reżimowi podlegają nie tylko praktyki ograniczające konkurencję, które wywołały bądź aktualnie wywołują skutki na terenie Polski, ale również praktyki, które choćby tylko hipotetycznie, mogą wywoływać takie skutki. Takie też stanowisko wyraził Sąd Najwyższy, który w wyroku z dnia 12 maja 1997 r. (sygn. akt I CKN 114/97) wskazał, że istota rozpoznawanej sprawy nie sprowadza się do tego, czy Spółka, której postawiono zarzut naruszenia ustawy antymonopolowej odnosi korzyści z całości prowadzonej działalności gospodarczej, lecz do tego, czy w zawieranych umowach zastrzega sobie nieuzasadnione korzyści.

Nieuzasadnione korzyści osiąmane przez Spółkę w sytuacjach opisanych w przytoczonych powyżej postanowieniach umownych polegać mogą na zwolnieniu się z obowiązków, ciążących co do zasady na przedsiębiorstwie.

Wyłączenie odpowiedzialności odszkodowawczej Spółki w przypadku pogorszenia jakości świadczonych usług, spowodowanego brakiem wody na ujęciu, koniecznością przeprowadzenia napraw urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych oraz przerwami w zasilaniu energetycznym, wynikającymi z winy przedsiębiorcy jest bez wątpienia dla przedsiębiorstwa korzystne. Przedsiębiorca nie musi bowiem liczyć się z koniecznością wypłacenia odszkodowania swojemu kontrahentowi w sytuacji, gdy zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności kontraktowej byłby do tego zobowiązany. Możliwość uniknięcia przez Spółkę odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy i wypłaty odbiorcom ewentualnego odszkodowania można uznać zatem za nieuzasadnioną korzyść. Przy czym – w kontekście przytoczonego wyżej orzecznictwa – bez znaczenia jest fakt, że Przedsiębiorca w rzeczywistości mógł nie osiągać korzyści wynikających z przedmiotowego postanowienia umownego.

Natomiast w odniesieniu do zarzutu z pkt. I lit. d) sentencji decyzji należy zauważyć, iż to przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne, a nie konsument, jest zobligowane do informowania swoich obecnych i przyszłych odbiorców o warunkach świadczenia przez nie usług, w tym o zasadach stosowanych rozliczeń za dostarczaną wodę i odprowadzane ścieki. Również w gestii przedsiębiorstwa jako usługodawcy leży podejmowanie wszelakich działań zmierzających do pozyskania nowych odbiorców. Wskazać bowiem należy, że skoro po myśli art. 6 ust. 2 Ustawy, na przedsiębiorstwie wodociągowo – kanalizacyjnym ciąży ustawowy obowiązek zawarcia umowy wyłącznie w przypadku wystąpienia przez osobę, której nieruchomość została przyłączona do sieci, z pisemnym wnioskiem zawarcia umowy, to nie oznacza, że w przypadku braku pisemnego wniosku o zawarcie umowy, przedsiębiorstwo nie może złożyć oferty jej zawarcia.

Zasadnym jest zatem twierdzenie, że przerzucenie na Odbiorcę rozwiązującego ze Spółką umowę, obowiązku informowania nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń dokonywanych przez przedsiębiorcę oraz o konieczności zgłoszenia się do siedziby przedsiębiorcy w celu zawarcia nowej umowy, nie tylko stanowi uciążliwy warunek umowny dla odbiorcy, ale jednocześnie przynosi nieuzasadnione korzyści przedsiębiorstwu. Korzyści te przejawiają się w szczególności w zwolnieniu przedsiębiorstwa z ciążących na nim obowiązków. Na skutek wypełnienia przez odbiorców powinności narzuconych im przez Spółkę, z obowiązków tych automatycznie zwolnione zostaje bowiem samo przedsiębiorstwo. W tym miejscu podkreślić należy, że w przypadku praktyki z art. 9 ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów korzyści, jakie uzyskuje przedsiębiorca na skutek narzucania uciążliwych warunków umów, niekoniecznie muszą mieć wymiar materialny. Ustawa nie stawia takiego wymogu, a zatem mogą one, lecz nie muszą być korzyściami materialnymi. W przedmiotowym wypadku jednak korzyści, jakie

(choćby hipotetycznie) Spółka uzyskuje na skutek narzucenia odbiorcom obowiązków informacyjnych względem nowych użytkowników nieruchomości, można rozpatrywać również w kategoriach korzyści ekonomicznych. W związku z przekazaniem przez odbiorcę nowemu użytkownikowi nieruchomości informacji wymienionych w § 14 ust. 1 *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*, realnym staje się uwolnienie Spółki od kosztów administracyjnych normalnie ponoszonych w związku z koniecznością wypełnienia obowiązków informacyjnych oraz aktywności związanej z zawarciem umowy.

Dokonując oceny zamieszczenia przez Spółkę przedmiotowego postanowienia w treści umowy zawieranej z odbiorcą należy - w ocenie Prezesa Urzędu – uznać, iż żaden Odbiorca nie przyjąłby dobrowolnie na siebie dodatkowego obowiązku informowania w przypadku rozwiązania umowy nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń stosowanych przez Spółkę i czynnościach, jakie ten winien podjąć w celu zawarcia ze Spółką umowy w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Działając w warunkach konkurencji na danym rynku i mając do wyboru również umowy nie nakładające na niego takich dodatkowych obowiązków, z pewnością wybrałby umowy nie zawierające takich obciążeń.

Stąd osiągnięcie przez Spółkę nieuzasadnionych korzyści na skutek zamieszczenia w wzorcach umownych *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień, zgodnie z którymi Spółka nie ponosi odpowiedzialności w przypadku pogorszenia jakości świadczonych usług, spowodowanego brakiem wody na ujęciu, koniecznością przeprowadzenia napraw urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych oraz przerwami w zasilaniu energetycznym, wynikającymi z winy przedsiębiorcy oraz postanowienia, zgodnie z którym Odbiorca usług obowiązany jest poinformować nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń dokonywanych przez przedsiębiorcę oraz o konieczności zgłoszenia się do siedziby przedsiębiorcy w celu zawarcia nowej umowy, uznać należy za udowodnione.

Mając powyższe na względzie stwierdzić należy, iż w przedmiotowej sprawie udowodniono naruszenie przez Spółkę zakazu zawartego w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wykazano, że Przedsiębiorstwo posiada na lokalnym rynku zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obejmującym teren m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków pozycję dominującą oraz uprawdopodobniono, iż kwestionowane w niniejszym postępowaniu postanowienia wzorca *Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* przynoszą mu nieuzasadnione korzyści, mają charakter uciążliwy dla odbiorców i zostały im narzucone.

Jednocześnie oceniając przedstawione przez Przedsiębiorcę nowoopracowane wzorce umowne obowiązujące od dnia 28 marca 2007 r. oraz od dnia 2 października 2008 r., Prezes Urzędu uznał, iż nie zawierają one postanowień wyłączających odpowiedzialność Spółki za przerwy w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu, koniecznością przeprowadzenia niezbędnych napraw urządzeń i przyłączy kanalizacyjnych oraz przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, wynikającymi z zawinionego działania przedsiębiorcy. Nie naruszają one zatem prawa w zakresie zarzutów z pkt. lit. a) – c) sentencji decyzji. Natomiast oceniając te nowoopracowane wzorce w aspekcie zarzutu z pkt. I lit. d) sentencji decyzji, Prezes UOKiK uznał, iż wzorzec umowny obowiązujący od dnia 2 października 2008 r. nie nakłada na Odbiorcę usług obowiązku poinformowania nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń dokonywanych przez przedsiębiorcę oraz o konieczności zgłoszenia się do siedziby przedsiębiorcy w celu zawarcia nowej umowy.

Prezes Urzędu wydając niniejszą decyzję uznał jednocześnie, że nie istnieją podstawy do stwierdzenia zaniechania przez Przedsiębiorcę praktyki ograniczającej konkurencję. Wprawdzie – jak wynika z oświadczenia Przedsiębiorcy – od dnia 28 marca 2007 r. (odnośnie do zarzutu z pkt I lit. a) i c) sentencji decyzji) oraz od dnia 2 października 2008 r. (odnośnie do zarzutu z pkt I lit. b) i d) sentencji decyzji) zaprzestał on stosowania w obrocie wzorca umownego, którego analiza stała się podstawą wszczęcia przedmiotowego postępowania. W przeprowadzonym postępowaniu w żaden sposób nie wykazano jednak, iż Przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyki ograniczającej konkurencję. Tymczasem u podstaw wydania przez Prezesa Urzędu decyzji o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i stwierdzającej jej zaniechanie leży udowodnienie w trakcie postępowania przed Prezesem Urzędu, że przedsiębiorca zaprzestał stosowania takiej praktyki. Ciężar udowodnienia powyższego faktu, stosownie do treści art. 11 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, spoczywa na przedsiębiorcy, co stanowi konsekwencję tego, iż to przedsiębiorca wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne z udowodnienia okoliczności zaprzestania stosowania praktyki. Tylko rzetelne udowodnienie tej okoliczności staje się podstawą stwierdzenia przez Prezesa Urzędu zaniechania stosowania bezprawnych praktyk. Najczęściej dowód taki stanowią dokumenty oraz informacje, których treść pozwala Prezesowi Urzędu stwierdzić, że działania przedsiębiorcy przestały nosić znamiona praktyk ograniczających konkurencję. W orzecznictwie przyjmuje się, że uznanie, iż przedsiębiorca wyeliminował kwestionowane postanowienia z obrotu musi wiązać się z zaniechaniem tej praktyki w stosunku do konsumentów, których interesy mogły zostać naruszone niezgodnym z prawem działaniem przedsiębiorcy, a więc również w stosunku do konsumentów, z którymi przedsiębiorca miał zawarte umowy według zakwestionowanego wzorca umownego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 7 maja 2009 r., sygn. akt VI ACa 1318/08).

W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorca nie przedstawił żadnych dowodów pozwalających Prezesowi Urzędu na stwierdzenie zaniechania przez Przedsiębiorcę praktyki ograniczającej konkurencję. Natomiast z jego deklaracji wynika, że nie dokonał zmiany wszystkich umów zawartych z Odbiorcami na podstawie wzorców zawierających zakwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia.

Orzeczono zatem jak w pkt I lit. a) – d) sentencji decyzji.

VI. Kara pieniężna

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 9, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Z powołanego wyżej przepisu wynika, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny. Zatem o tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Zwrócić należy uwagę, iż przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Skuteczna polityka karania wymaga jednak, aby w przypadku stwierdzenia stosowania przez przedsiębiorcę praktyki ograniczającej konkurencję zasadą było nakładanie kary pieniężnej (tak np. wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 8 listopada 2004r. sygn. akt XVII Ama 81/03).

W art. 111 ww. ustawy ustawodawca wskazał okoliczności, które Prezes Urzędu winien uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej, wymieniając w szczególności: okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. W orzecznictwie podkreśla się, że w przypadku orzekania o karach za

stosowanie praktyk ograniczających konkurencję należy brać pod uwagę: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, skutki praktyki dla konkurencji lub kontrahentów, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele jakie kara ma osiągnąć (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2000r. sygn. akt I CKN 793/98). Rozstrzygając o celach kary, należy wskazać na jej funkcję represyjną, a więc dolegliwość finansową za stosowanie zakazanej przez ustawę praktyki, ale także prewencyjną, odstraszającą, której celem jest zapobieganie podobnym naruszeniom w przyszłości. Na wysokość kary powinien mieć także wpływ, w ocenie Prezesa Urzędu, stopień zagrożenia lub naruszenia interesu publicznoprawnego stosowaną przez przedsiębiorcę praktyką ograniczającą konkurencję.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy Prezes Urzędu uznał za uzasadnione i celowe nałożenie na Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie kary pieniężnej za naruszenie zakazu stosowania praktyki ograniczającej konkurencję, określonej w art. 9 ust. 1 i 2 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 106 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy przewiduje możliwość nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej w wysokości nie większej niż 10% przychodu, osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. W 2008 roku Przedsiębiorca osiągnął przychód w wysokości 1.023.557.504, 72 zł (słownie: jeden miliard dwadzieścia trzy miliony pięćset pięćdziesiąt siedem tysięcy pięćset cztery złote 72/100). Maksymalna wysokość kary, jaką Prezes Urzędu mógł na niego nałożyć wynosi zatem 102.355.750, 47 zł (słownie: sto dwa miliony trzysta pięćdziesiąt pięć tysięcy siedemset pięćdziesiąt zł 47/100).

Zgodnie z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes UOKiK może na przedsiębiorcę nałożyć karę pieniężną za **każde stwierdzone naruszenie** zakazu praktyk ograniczających konkurencję. Kary w odniesieniu do każdego z naruszeń przedsiębiorcy są liczone osobno gdy, jak w niniejszej sprawie, każde z naruszeń mogłoby być przedmiotem odrębnych postępowań. Należy wprowadzić zauważyć, że możliwość nałożenia jednej kary pieniężnej za kilka stwierdzonych naruszeń dopuszcza się, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że praktyki stanowią działania wzajemnie powiązane, mające łącznie doprowadzić do osiągnięcia tożsamego antykonkurencyjnego celu, które nie mogłyby występować odrębnie. Taka sytuacja nie występuje w rozpatrywanym przypadku. Praktyki ograniczające konkurencję stwierdzone w pkt I lit. a) - d) sentencji decyzji są od siebie niezależne i dotyczą innego zachowania. Każda z nich mogłaby, dla osiągnięcia swego skutku, występować niezależnie od drugiej. Przy czym skutki każdej z praktyk MPWiK są inne. Praktyka z pkt. I lit. a) sentencji decyzji ma ograniczyć odpowiedzialność za przerwy w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu. Praktyka z pkt I lit. b) sentencji decyzji ma ograniczyć odpowiedzialność za przerwy w świadczeniu usług spowodowane koniecznością przeprowadzenia niezbędnych napraw urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych. Praktyka z pkt I lit. c) sentencji decyzji ma ograniczyć odpowiedzialność za przerwy w świadczeniu usług spowodowane przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych. Natomiast praktyka z pkt I lit. d) sentencji decyzji skutkuje przerzuceniem na Odbiorcę usług określonych obowiązków informacyjnych normalnie ciążących na przedsiębiorcy.

Z tego względu kara pieniężna w niniejszej sprawie została wyliczona odrębnie dla każdej z praktyk stwierdzonych w pkt I lit. a) - d) sentencji decyzji.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes UOKiK w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonych w niniejszej decyzji naruszeń. Dokonując tej oceny Prezes UOKiK wziął pod uwagę, że o wadze naruszenia decydują dwie grupy okoliczności: dotyczące

(a) natury naruszenia i (b) czynników związanych ze specyfiką rynku oraz działalnością przedsiębiorcy.

W kwestii natury naruszenia Prezes UOKiK wyróżnia (i) **naruszenia bardzo poważne**, do których należy zaliczyć przede wszystkim szczególnie szkodliwe horyzontalne ograniczenia konkurencji, jak również przypadki nadużywania pozycji dominującej mające na celu lub prowadzące do eliminacji konkurencji na rynku, (ii) **naruszenia poważne**, do których należy zaliczyć przede wszystkim porozumienia horyzontalne niezaliczane do najpoważniejszych naruszeń, porozumienia pionowe wpływające na cenę lub warunki oferowania produktu, przypadki nadużywania pozycji dominującej mające na celu lub prowadzące do istotnego ograniczenia konkurencji lub dotkliwej eksploatacji kontrahentów lub konsumentów, (iii) naruszenia mniej poważne niż wyżej wymienione (**naruszenia pozostałe**), do których należą m.in. porozumienia wertykalne niedotyczące ceny lub możliwości odsprzedaży towaru, jak również przypadki nadużywania pozycji dominującej o mniejszej wadze.

Ad. II lit. a) sentencji decyzji

Oceniając naturę naruszenia należy wskazać, że praktyka przypisana Spółce w pkt. I lit. a) sentencji decyzji polega na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków, poprzez zamieszczenie w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień, zgodnie z którymi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu, wynikającym z zawinionego działania przedsiębiorcy. Praktyka przedsiębiorcy prowadzi do dotkliwej eksploatacji kontrahentów, gdyż żaden Odbiorca nie zgodziłby się dobrowolnie na wyłączenie odpowiedzialności Dostawcy usług, w sytuacji niespełnienia należycie świadczenia przez Spółkę. Kwestionowane postanowienie kształtuje przekonanie o wyłączeniu możliwości dochodzenia od Usługodawcy roszczeń odszkodowawczych w razie poniesienia szkody, gdy brak wody na ujęciu jest wynikiem zawinionych działań lub zaniechań Przedsiębiorstwa.

Z drugiej strony w postępowaniu nie wykazano, by w praktyce uciążliwość zakwestionowanego postanowienia dotyczącego wyłączenia odpowiedzialności w sytuacji braku wody na ujęciu, mogła rzeczywiście dotknąć znaczące grono osób. Spółka wskazała, iż posiada kilka niezależnych od siebie pod względem technicznym źródeł zaopatrzenia w wodę, które umożliwiają dostarczenie Odbiorcy usług wody w sposób ciągły i niezawodny. Posiadane przez Spółkę źródła zaopatrzenia w wodę zapewniające ciągłość dostawy wody powodują, iż sytuacje w których brak wody na ujęciu powstaje z przyczyn zależnych od Spółki dotyczyć mogą pojedynczych odbiorców i nie mają charakteru permanentnego. Z tego względu, w ocenie Prezesa UOKiK, praktyka Przedsiębiorcy, której dotyczy niniejsze postanowienie nie ma poważnego charakteru i mieści się w kategorii „naruszeń pozostałych”.

Jakkolwiek niniejsza decyzja dotyczy przypadku nadużywania pozycji dominującej o mniejszej wadze, to uzasadnione jest nałożenie na Przedsiębiorstwo kary pieniężnej. Przy czym ze względu na samą naturę naruszenia wysokość kary pieniężnej należało określić na poziomie **0,03 % przychodu Spółki**.

Wychodząc z założenia, że wymiar kary pieniężnej nakładanej za stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk ograniczających konkurencję powinien być uzależniony od wpływu stwierdzonego naruszenia na rynek, Prezes UOKiK rozważył, czy ustalona wyżej wartość kary powinna podlegać dalszej modyfikacji. Wobec tego Prezes UOKiK zauważył, że w niniejszej sprawie z jednej strony:

- naruszenie zostało przez MPWiK wprowadzone w życie, a kwestionowane zasady obowiązują w praktyce na podstawie umów zawartych z Odbiorcami usług;

Z drugiej jednak strony:

- nie wykazano by w konsekwencji stwierdzonego naruszenia w praktyce powstały negatywne skutki dla uczestników rynku (klientów MPWiK), gdyż w ramach postępowania nie stwierdzono przypadków wykorzystania przez Spółkę kwestionowanego postanowienia. Ponadto Przedsiębiorca wskazał (pismo z dnia 19 lutego 2009 r.), iż postanowienia kwestionowanych paragrafów umowy interpretuje w stosunku do Odbiorców usług, posiadających umowy zawarte na wzorcu stosowanym do dnia 27 marca 2007 r. na korzyść tych Odbiorców.
- nie powinna mieć dodatkowego wpływu na wysokość kary okoliczność, iż MPWiK działa jako monopolista naturalny. Wprawdzie okoliczność, że rynek – jak w tej sprawie – jest skoncentrowany i oddzielony wysokimi barierami wejścia może wpływać na podwyższenie wysokości kary, gdyż zwiększa to prawdopodobieństwo, że praktyka ograniczająca konkurencję będzie miała negatywny wpływ na uczestników rynku, jednak powyższe uwagi zachowują aktualność w stosunku do praktyk o charakterze antykonkurencyjnym. Natomiast praktyki MPWiK rozpatrywane w tej sprawie mają charakter czysto eksploatacyjny i nie mogą wpływać na zmiany poziomu konkurencji;
- skutki zakazanej praktyki MPWiK nie są nieodwracalne, ani trudne do odwrócenia (w szczególności: nie wpływają na trwałą i niekorzystną zmianę struktury rynkowej albo na umocnienie się pozycji rynkowej przedsiębiorcy).

Wobec powyższego Prezes UOKiK uznał, że z uwagi na ocenę wpływu naruszenia na rynek, należy **obniżyć kwotę wyjąciową łącznie o 50%**.

Prezes UOKiK uwzględnił następnie okres trwania naruszenia MPWiK. Na taką potrzebę wskazuje wprost treść art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes UOKiK uznał, że okres naruszenia może wpływać na zwiększenie wysokości kary, która wynika z oceny natury naruszenia i czynników związanych ze specyfiką rynku oraz działalnością przedsiębiorcy, jeżeli długotrwałość stosowania praktyki prowadziła do zwielokrotnienia jej negatywnych skutków, w szczególności, gdy wpływa na wysokość korzyści uzyskiwanych przez przedsiębiorcę dopuszczającego się naruszenia lub szkody ponoszone przez innych uczestników rynku.

Odnosząc to do rozpatrywanej sprawy Prezes UOKiK uznał, że okres stosowania przez MPWiK zakwestionowanych zasad można określić jako długotrwały (wzorzec umowny zawierający postanowienie z pkt I lit. a) sentencji decyzji obowiązywał od dnia 11 sierpnia 2006 r. do dnia 27 marca 2007 r., przy czym Spółka nie jest w stanie wskazać czy wszystkie umowy zawarte na podstawie tego wzorca zostały zmienione). Zdaniem Prezesa UOKiK długotrwały okres stosowania praktyki nie powinien jednak powodować podwyższenia wysokości kary. Nie są bowiem możliwe do określenia korzyści, jakie MPWiK uzyskał wskutek długotrwałości zakwestionowanego naruszenia. Korzyści te polegały bowiem na tym, że Spółka wyłączała swoją odpowiedzialność za przerwy w świadczeniu usług spowodowane brakiem wody na ujęciu, wynikającym z zawinionego działania przedsiębiorcy. W postępowaniu nie uzyskano materiałów pozwalających na określenie liczby takich przypadków. W tych warunkach podwyższanie kary z uwagi na długotrwałość praktyki nie jest zasadne.

Ustalając wysokość nałożonej na MPWiK kary pieniężnej, Prezes UOKiK wziął również pod uwagę, czy w sprawie występują okoliczności łagodzące lub obciążające.

Zdaniem Prezesa UOKiK, MPWiK nie zaniechał dobrowolnie naruszenia, a tym bardziej nie usunął dobrowolnie jego skutków. Co prawda jeszcze przed wszczęciem postępowania Przedsiębiorca zmienił wzorzec umowy w zakresie kwestionowanego zarzutu z pkt I lit. a) sentencji decyzji (wzorzec umowy obowiązujący od dnia 28 marca 2007 r.), jednakże do momentu wydania decyzji, pomimo wezwań Prezesa UOKiK: nie wskazał nawet szacunkowej liczby umów zawartych na podstawie wzorca umowy będącego podstawą wszczęcia postępowania; nie wskazał ile umów zawartych na starym wzorcu zostało zastąpionych nowym wzorcem umownym; nie był w stanie określić kiedy zostanie zakończony proces aneksowania. Zmiana kwestionowanego wzorca umowy przed wszczęciem postępowania może jedynie wskazywać na nieumyślność naruszenia i stanowić **okoliczność łagodzącą o mniejszej wadze**. Nie można także stwierdzić, by w toku postępowania MPWiK szczególnie przysłużył się do jego szybkiego i sprawnego przeprowadzenia. Wręcz przeciwnie. Przez większość okresu prowadzenia postępowania MPWiK zachowywał się biernie, choć niewątpliwie przekazywał informacje i dokumenty żądane przez Prezesa UOKiK. Natomiast w sprawie **występuje okoliczność obciążająca**, która wpływa na ustalenie kary na wyższym poziomie. Taką okolicznością jest uprzednie naruszenie zakazu praktyk ograniczających konkurencję (prawomocne decyzje nr RWA 15/2001 z 21 marca 2001 r. oraz nr RWA 14/2002 z 18 lipca 2002 r.).

Biorąc powyższe pod uwagę Prezes UOKiK uznał, że uzasadnione jest **podwyższenie wysokości kary o 10%**.

Uwzględniając powyższe, Prezes Urzędu uznał za uzasadnione nałożenie na Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie **kary pieniężnej w wysokości 168.887 zł** (słownie: sto sześćdziesiąt osiem tysięcy osiemset osiemdziesiąt siedem złotych) po zaokrągleniu, co stanowi 0,016 % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2008r. oraz 0,16 % maksymalnego wymiaru kary. Zdaniem Prezesa Urzędu, kara w tej wysokości jest adekwatna do stopnia oraz okoliczności naruszenia przez MPWiK przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Pełni ponadto rolę prewencyjną, zapobiegając ponownym naruszeniom przepisów ustawy i stanowi wystarczającą dolegliwość finansową za stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję.

Z powyższych względów orzeczono jak w pkt II lit. a) sentencji decyzji.

Ad. II lit. b) sentencji decyzji

Istota praktyki przypisanej MPWiK w pkt I lit. b) sentencji decyzji polega na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków, poprzez zamieszczenie w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień, zgodnie z którymi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane koniecznością przeprowadzenia niezbędnych napraw urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, wynikających z zawinionego działania przedsiębiorcy. Praktyka przedsiębiorcy prowadzi do dotkliwej eksploatacji kontrahentów, gdyż żaden Odbiorca nie zgodziłby się dobrowolnie na wyłączenie odpowiedzialności Dostawcy usług, w sytuacji niespełnienia należycie świadczenia przez Spółkę. Kwestionowane postanowienie kształtuje przekonanie o wyłączeniu możliwości dochodzenia od Usługodawcy roszczeń odszkodowawczych w razie poniesienia szkody, gdy

konieczność naprawy urządzeń i przyłączy kanalizacyjnych jest wynikiem zawinionych działań lub zaniechań Przedsiębiorstwa.

Z drugiej strony w postępowaniu nie wykazano, by w praktyce uciążliwość zakwestionowanego postanowienia dotyczącego wyłączenia odpowiedzialności w sytuacji konieczności przeprowadzenia niezbędnych napraw urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, mogła rzeczywiście dotknąć znaczące grono osób. Po pierwsze Spółka wskazała, iż od dnia 15 czerwca 2005 r. (Uchwała Zarządu MPWiK w m.st. Warszawa S.A. nr 550/2005) odstąpiła od przejmowania przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych na swój majątek. Jednocześnie Spółka poinformowała, iż od dnia 28 listopada 2005 r. przyjęła na swój majątek 11 szt. przykanalików do wpustów ulicznych. Ponadto Spółka wskazała, iż posiada kilka niezależnych od siebie pod względem technicznym źródeł zaopatrzenia w wodę, które umożliwiają dostarczenie Odbiorcy usług wody w sposób ciągły i niezawodny. Posiadane przez Spółkę źródła zaopatrzenia w wodę zapewniające ciągłość dostawy wody powodują, iż sytuacje w których konieczność naprawy urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych powoduje przerwy w świadczeniu usług dotyczyć mogą pojedynczych odbiorców i nie mają charakteru permanentnego. Z tego względu, w ocenie Prezesa UOKiK, praktyka Przedsiębiorcy, której dotyczy niniejsze postanowienie nie ma poważnego charakteru i mieści się w kategorii „naruszeń pozostałych”.

Jakkolwiek niniejsza decyzja dotyczy przypadku nadużywania pozycji dominującej o mniejszej wadze, to uzasadnione jest nałożenie na Przedsiębiorstwo kary pieniężnej. Przy czym ze względu na samą naturę naruszenia wysokość kary pieniężnej należało określić na poziomie **0,03 % przychodu Spółki**.

Wychodząc z założenia, że wymiar kary pieniężnej nakładanej za stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk ograniczających konkurencję powinien być uzależniony od wpływu stwierdzonego naruszenia na rynek, Prezes UOKiK rozważył, czy ustalona wyżej wartość kary powinna podlegać dalszej modyfikacji. Wobec tego Prezes UOKiK zauważył, że w niniejszej sprawie z jednej strony:

- naruszenie zostało przez MPWiK wprowadzone w życie, a kwestionowane zasady obowiązują w praktyce na podstawie umów zawartych z Odbiorcami usług;

Z drugiej jednak strony:

- nie wykazano by w konsekwencji stwierdzonego naruszenia w praktyce powstały negatywne skutki dla uczestników rynku (klientów MPWiK), gdyż w ramach postępowania nie stwierdzono przypadków wykorzystania przez Spółkę kwestionowanego postanowienia. Ponadto Przedsiębiorca wskazał (pismo z dnia 19 lutego 2009 r.), iż postanowienia kwestionowanych paragrafów umowy interpretuje w stosunku do Odbiorców usług, posiadających umowy zawarte na wzorcu stosowanym do dnia 27 marca 2007 r. na korzyść tych Odbiorców, w zakresie jaki przewiduje aktualny wzorzec.
- nie powinna mieć dodatkowego wpływu na wysokość kary okoliczność, iż MPWiK działa jako monopolista naturalny. Wprawdzie okoliczność, że rynek – jak w tej sprawie – jest skoncentrowany i oddzielony wysokimi barierami wejścia może wpływać na podwyższenie wysokości kary, gdyż zwiększa to prawdopodobieństwo, że praktyka ograniczająca konkurencję będzie miała negatywny wpływ na uczestników rynku, jednak powyższe uwagi zachowują aktualność w stosunku do praktyk o charakterze antykonkurencyjnym. Natomiast praktyki MPWiK rozpatrywane w tej sprawie mają charakter czysto eksploatacyjny i nie mogą wpływać na zmiany poziomu konkurencji;
- skutki zakazanej praktyki MPWiK nie są nieodwracalne, ani trudne do odwrócenia (w szczególności: nie wpływają na trwałą i niekorzystną zmianę struktury rynkowej albo na umocnienie się pozycji rynkowej przedsiębiorcy).

Wobec powyższego Prezes UOKiK uznał, że z uwagi na ocenę wpływu naruszenia na rynek, należy **obniżyć kwotę wyjściową łącznie o 50%**.

Prezes UOKiK uwzględnił następnie okres trwania naruszenia MPWiK. Na taką potrzebę wskazuje wprost treść art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes UOKiK uznał, że okres naruszenia może wpływać na zwiększenie wysokości kary, która wynika z oceny natury naruszenia i czynników związanych ze specyfiką rynku oraz działalnością przedsiębiorcy, jeżeli długotrwałość stosowania praktyki prowadziłyby do zwielokrotnienia jej negatywnych skutków, w szczególności, gdy wpływa na wysokość korzyści uzyskiwanych przez przedsiębiorcę dopuszczającego się naruszenia lub szkody ponoszone przez innych uczestników rynku.

Odnosząc to do rozpatrywanej sprawy Prezes UOKiK uznał, że okres stosowania przez MPWiK zakwestionowanych zasad można określić jako długotrwały (postanowienie z pkt. I lit. b) sentencji decyzji znajdowało się we wzorcach umownych stosowanych przez MPWiK od dnia 11 sierpnia 2006 r. do dnia 1 października 2008 r., przy czym Spółka nie jest w stanie wskazać czy wszystkie umowy zawarte na podstawie starych wzorców zostały zmienione). Zdaniem Prezesa UOKiK długotrwały okres stosowania praktyki nie powinien jednak powodować podwyższenia wysokości kary. Nie są bowiem możliwe do określenia korzyści, jakie MPWiK uzyskał wskutek długotrwałości zakwestionowanego naruszenia. Korzyści te polegały bowiem na tym, że Spółka wyłączała swoją odpowiedzialność za przerwy w świadczeniu usług spowodowane koniecznością przeprowadzenia niezbędnych napraw urządzeń i przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych, wynikających z zawinionego działania przedsiębiorcy. W postępowaniu nie uzyskano materiałów pozwalających na określenie liczby takich przypadków. W tych warunkach podwyższanie kary z uwagi na długotrwałość praktyki nie jest zasadne.

Ustalając wysokość nałożonej na MPWiK kary pieniężnej, Prezes UOKiK wziął również pod uwagę, czy w sprawie występują okoliczności łagodzące lub obciążające. Zdaniem Prezesa UOKiK, **brak jest okoliczności łagodzących**. W szczególności należy zauważyć, że MPWiK nie zaniechał dobrowolnie naruszenia, a tym bardziej nie usunął dobrowolnie jego skutków. Spółka w zakresie kwestionowanego zarzutu z pkt I lit. b) sentencji decyzji zmieniła wzorzec dopiero na zaawansowanym etapie postępowania (wzorzec umowny obowiązujący od dnia 2 listopada 2008 r.). Jednocześnie do momentu wydania decyzji, pomimo wezwań Prezesa UOKiK: nie wskazała nawet szacunkowej liczby umów zawartych na podstawie wzorca umowy będącego podstawą wszczęcia postępowania; nie wskazała ile umów zawartych na starym wzorcu zostało zastąpionych nowym wzorcem umownym; nie była w stanie określić kiedy zostanie zakończony proces aneksowania. Nie można także stwierdzić, by w toku postępowania MPWiK szczególnie przysłużył się do jego szybkiego i sprawnego przeprowadzenia. Wręcz przeciwnie. Przez większość okresu prowadzenia postępowania MPWiK zachowywał się biernie, choć niewątpliwie przekazywał informacje i dokumenty żądane przez Prezesa UOKiK. Natomiast w sprawie **występuje okoliczność obciążająca**, która wpływa na ustalenie kary na wyższym poziomie. Taką okolicznością jest uprzednie naruszenie zakazu praktyk ograniczających konkurencję (prawomocne decyzje nr RWA 15/2001 z 21 marca 2001 r. oraz nr RWA 14/2002 z 18 lipca 2002 r.)

Biorąc powyższe pod uwagę Prezes UOKiK uznał, że uzasadnione jest **podwyższenie wysokości kary o 15 %**.

Uwzględniając powyższe, Prezes Urzędu uznał za uzasadnione nałożenie na Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie **kary pieniężnej w wysokości 176.564 zł** (słownie: sto siedemdziesiąt sześć tysięcy pięćset sześćdziesiąt cztery złote) po zaokrągleniu, co stanowi 0,017 % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2008r. oraz 0,17 % maksymalnego wymiaru kary. Zdaniem Prezesa Urzędu, kara w tej wysokości jest adekwatna do stopnia oraz okoliczności naruszenia przez MPWiK przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Pełni ponadto rolę prewencyjną, zapobiegając ponownym naruszeniom przepisów ustawy i stanowi wystarczającą dolegliwość finansową za stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję.

Z powyższych względów orzeczono jak w pkt II lit. b) sentencji decyzji.

Ad. II lit. c) sentencji decyzji

Oceniając naturę naruszenia należy wskazać, że praktyka przypisana Spółce w pkt. I lit. c) sentencji decyzji polega na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków, poprzez zamieszczenie w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień, zgodnie z którymi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne nie ponosi odpowiedzialności za przerwy w świadczeniu usług spowodowane przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, wynikającym z zawinonego działania przedsiębiorcy. Praktyka przedsiębiorcy prowadzi do dotkliwej eksploatacji kontrahentów, gdyż żaden Odbiorca nie zgodziłby się dobrowolnie na wyłączenie odpowiedzialności Dostawcy usług, w sytuacji niespełnienia należycie świadczenia przez Spółkę. Kwestionowane postanowienie kształtuje przekonanie o wyłączeniu możliwości dochodzenia od Usługodawcy roszczeń odszkodowawczych w razie poniesienia szkody, gdy przerwy w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych są wynikiem zawinionych działań lub zaniechań Przedsiębiorstwa.

Z drugiej strony w postępowaniu nie wykazano, by w praktyce uciążliwość zakwestionowanego postanowienia dotyczącego wyłączenia odpowiedzialności w sytuacji, przerw w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych mogła rzeczywiście dotknąć znaczące grono osób. Spółka wskazała, iż większość obiektów wodociągowych i kanalizacyjnych posiada zasilanie awaryjne, w skutek czego przerwy w zasilaniu energetycznym powodujące ewentualne przerwy w świadczeniu usług występują rzadko, głównie z przyczyn niezależnych od Spółki. Z tego względu, w ocenie Prezesa UOKiK, praktyka Przedsiębiorcy, której dotyczy niniejsze postanowienie nie ma poważnego charakteru i mieści się w kategorii „naruszeń pozostałych”.

Jakkolwiek niniejsza decyzja dotyczy przypadku nadużywania pozycji dominującej o mniejszej wadze, to uzasadnione jest nałożenie na Przedsiębiorstwo kary pieniężnej. Przy czym ze względu na samą naturę naruszenia wysokość kary pieniężnej należało określić na poziomie **0,03 % przychodu Spółki**.

Wychodząc z założenia, że wymiar kary pieniężnej nakładanej za stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk ograniczających konkurencję powinien być uzależniony od wpływu stwierdzonego naruszenia na rynek, Prezes UOKiK rozważył, czy ustalona wyżej wartość kary powinna podlegać dalszej modyfikacji. Wobec tego Prezes UOKiK zauważył, że w niniejszej sprawie z jednej strony:

- naruszenie zostało przez MPWiK wprowadzone w życie, a kwestionowane zasady obowiązują w praktyce na podstawie umów zawartych z Odbiorcami usług;

Z drugiej jednak strony:

- nie wykazano by w konsekwencji stwierdzonego naruszenia w praktyce powstały negatywne skutki dla uczestników rynku (klientów MPWiK), gdyż w ramach postępowania nie stwierdzono przypadków wykorzystania przez Spółkę kwestionowanego postanowienia. Ponadto Przedsiębiorca wskazał (pismo z dnia 19 lutego 2009 r.), iż postanowienia kwestionowanych paragrafów umowy interpretuje w stosunku do Odbiorców usług, posiadających umowy zawarte na wzorcu stosowanym do dnia 27 marca 2007 r. na korzyść tych Odbiorców.
- nie powinna mieć dodatkowego wpływu na wysokość kary okoliczność, iż MPWiK działa jako monopolista naturalny. Wprawdzie okoliczność, że rynek – jak w tej sprawie – jest skoncentrowany i oddzielony wysokimi barierami wejścia może wpływać na podwyższenie wysokości kary, gdyż zwiększa to prawdopodobieństwo, że praktyka ograniczająca konkurencję będzie miała negatywny wpływ na uczestników rynku, jednak powyższe uwagi zachowują aktualność w stosunku do praktyk o charakterze antykonkurencyjnym. Natomiast praktyki MPWiK rozpatrywane w tej sprawie mają charakter czysto eksploatacyjny i nie mogą wpływać na zmiany poziomu konkurencji;
- skutki zakazanej praktyki MPWiK nie są nieodwracalne, ani trudne do odwrócenia (w szczególności: nie wpływają na trwałą i niekorzystną zmianę struktury rynkowej albo na umocnienie się pozycji rynkowej przedsiębiorcy).

Wobec powyższego Prezes UOKiK uznał, że z uwagi na ocenę wpływu naruszenia na rynek, należy **obniżyć kwotę wyjściową łącznie o 50%**.

Prezes UOKiK uwzględnił następnie okres trwania naruszenia MPWiK. Na taką potrzebę wskazuje wprost treść art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes UOKiK uznał, że okres naruszenia może wpływać na zwiększenie wysokości kary, która wynika z oceny natury naruszenia i czynników związanych ze specyfiką rynku oraz działalnością przedsiębiorcy, jeżeli długotrwałość stosowania praktyki prowadziła do zwielokrotnienia jej negatywnych skutków, w szczególności, gdy wpływa na wysokość korzyści uzyskiwanych przez przedsiębiorcę dopuszczającego się naruszenia lub szkody ponoszone przez innych uczestników rynku.

Odnosząc to do rozpatrywanej sprawy Prezes UOKiK uznał, że okres stosowania przez MPWiK zakwestionowanych zasad można określić jako długotrwały (wzorzec umowny zawierający postanowienie z pkt I lit. c) sentencji decyzji obowiązywał od dnia 11 sierpnia 2006 r. do dnia 27 marca 2007 r., przy czym Spółka nie jest w stanie wskazać czy wszystkie umowy zawarte na podstawie tego wzorca zostały zmienione). Zdaniem Prezesa UOKiK długotrwały okres stosowania praktyki nie powinien jednak powodować podwyższenia wysokości kary. Nie są bowiem możliwe do określenia korzyści, jakie MPWiK uzyskał wskutek długotrwałości zakwestionowanego naruszenia. Korzyści te polegały bowiem na tym, że Spółka wyłączała swoją odpowiedzialność za przerwy w świadczeniu usług spowodowane przerwami w zasilaniu energetycznym urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, wynikającymi z zawinionego działania przedsiębiorcy. W postępowaniu nie uzyskano materiałów pozwalających na określenie liczby takich przypadków. W tych warunkach podwyższanie kary z uwagi na długotrwałość praktyki nie jest zasadne.

Ustalając wysokość nałożonej na MPWiK kary pieniężnej, Prezes UOKiK wziął również pod uwagę, czy w sprawie występują okoliczności łagodzące lub obciążające. Zdaniem Prezesa UOKiK, MPWiK nie zaniechał dobrowolnie naruszenia, a tym bardziej nie usunął dobrowolnie jego skutków. Co prawda jeszcze przed wszczęciem postępowania

Przedsiębiorca zmienił wzorzec umowny w zakresie kwestionowanego zarzutu z pkt I lit. c) sentencji decyzji (wzorzec umowny obowiązujący od dnia 28 marca 2007 r.), jednakże do momentu wydania decyzji, pomimo wezwań Prezesa UOKiK: nie wskazał nawet szacunkowej liczby umów zawartych na podstawie wzorca umowy będącego podstawą wszczęcia postępowania; nie wskazał ile umów zawartych na starym wzorcu zostało zastąpionych nowym wzorcem umownym; nie był w stanie określić kiedy zostanie zakończony proces aneksowania. Zmiana kwestionowanego wzorca umowy przed wszczęciem postępowania może jedynie wskazywać na nieumyślność naruszenia i stanowić **okoliczność łagodzącą o mniejszej wadze**. Nie można także stwierdzić, by w toku postępowania MPWiK szczególnie przysłużył się do jego szybkiego i sprawnego przeprowadzenia. Wręcz przeciwnie. Przez większość okresu prowadzenia postępowania MPWiK zachowywał się biernie, choć niewątpliwie przekazywał informacje i dokumenty żądane przez Prezesa UOKiK. Natomiast w sprawie **występuje okoliczność obciążająca**, która wpływa na ustalenie kary na wyższym poziomie. Taką okolicznością jest uprzednie naruszenie zakazu praktyk ograniczających konkurencję (prawomocne decyzje nr RWA 15/2001 z 21 marca 2001 r. oraz nr RWA 14/2002 z 18 lipca 2002 r.)

Biorąc powyższe pod uwagę Prezes UOKiK uznał, że uzasadnione jest **podwyższenie wysokości kary o 10%**.

Uwzględniając powyższe, Prezes Urzędu uznał za uzasadnione nałożenie na Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie **kary pieniężnej w wysokości 168.887 zł** (słownie: sto sześćdziesiąt osiem tysięcy osiemset osiemdziesiąt siedem złotych) po zaokrągleniu, co stanowi 0,016 % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2008r. oraz 0,16 % maksymalnego wymiaru kary. Zdaniem Prezesa Urzędu, kara w tej wysokości jest adekwatna do stopnia oraz okoliczności naruszenia przez MPWiK przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Pełni ponadto rolę prewencyjną, zapobiegając ponownym naruszeniom przepisów ustawy i stanowi wystarczającą dolegliwość finansową za stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję.

Z powyższych względów orzeczono jak w pkt II lit. c) sentencji decyzji.

Ad. II lit. d) sentencji decyzji

Istota praktyki przypisanej MPWiK w pkt. I lit. d) sentencji decyzji polega na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na terenie m.st. Warszawy, gmin: Michałowice, Nieporęt, Raszyn, Serock, Wieliszew oraz miast Piastów i Pruszków, poprzez zamieszczenie w treści umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków postanowień, zgodnie z którymi Odbiorca w przypadku rozwiązania umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków zobowiązany jest poinformować nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń dokonywanych przez przedsiębiorcę oraz o konieczności zgłoszenia się do siedziby przedsiębiorcy w celu zawarcia nowej umowy.

Praktyka przedsiębiorcy prowadzi do dotkliwej eksploatacji kontrahentów, gdyż żaden Odbiorca w przypadku rozwiązania umowy, nie przyjąłby na siebie dobrowolnie dodatkowego obowiązku informowania nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń stosowanych przez Spółkę i czynnościach, jakie ten winien podjąć w celu zawarcia ze Spółką umowy w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Działając w warunkach konkurencji na danym rynku i mając do wyboru również umowy nie nakładające na niego takich dodatkowych obowiązków, z pewnością wybrałby umowy nie

zawierające takich obciążeń. Kwestionowane postanowienie kształtuje przekonanie, iż mimo rozwiązania umowy nadal ciążyą na Odbiorcy określone obowiązki informacyjne.

Z drugiej strony w postępowaniu nie wykazano, by w praktyce uciążliwość zakwestionowanego postanowienia dotyczącego obowiązku poinformowania nowego właściciela lub użytkownika nieruchomości o zasadach rozliczeń stosowanych przez Spółkę i czynnościach, jakie ten winien podjąć w celu zawarcia ze Spółką umowy w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków, mogła rzeczywiście dotknąć znaczące grono osób. Jak wskazała Spółka, kwestionowany zapis miał jedynie na celu ochronę następcy prawnego przed odcięciem dostawy wody oraz zapewnienie ciągłego dostępu do usług wodociągowych i kanalizacyjnych.

Jakkolwiek niniejsza decyzja dotyczy przypadku nadużywania pozycji dominującej o mniejszej wadze, to uzasadnione jest nałożenie na Przedsiębiorstwo kary pieniężnej. Przy czym ze względu na samą naturę naruszenia wysokość kary pieniężnej należało określić na poziomie **0,03 % przychodu Spółki**.

Wychodząc z założenia, że wymiar kary pieniężnej nakładanej za stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk ograniczających konkurencję powinien być uzależniony od wpływu stwierdzonego naruszenia na rynek, Prezes UOKiK rozważył, czy ustalona wyżej wartość kary powinna podlegać dalszej modyfikacji. Wobec tego Prezes UOKiK zauważył, że w niniejszej sprawie z jednej strony:

- naruszenie zostało przez MPWiK wprowadzone w życie, a kwestionowane zasady obowiązują w praktyce na podstawie umów zawartych z Odbiorcami usług;

Z drugiej jednak strony:

- nie wykazano by w konsekwencji stwierdzonego naruszenia w praktyce powstały negatywne skutki dla uczestników rynku (klientów MPWiK), gdyż w ramach postępowania nie stwierdzono przypadków wykorzystania przez Spółkę kwestionowanego postanowienia. Ponadto Przedsiębiorca wskazał (pismo z dnia 19 lutego 2009 r.), iż postanowienia kwestionowanych paragrafów umowy interpretuje w stosunku do Odbiorców usług, posiadających umowy zawarte na wzorcu stosowanym do dnia 27 marca 2007 r. na korzyść tych Odbiorców, w zakresie jaki przewiduje aktualny wzorzec.
- nie powinna mieć dodatkowego wpływu na wysokość kary okoliczność, iż MPWiK działa jako monopolista naturalny. Wprawdzie okoliczność, że rynek – jak w tej sprawie – jest skoncentrowany i oddzielony wysokimi barierami wejścia może wpływać na podwyższenie wysokości kary, gdyż zwiększa to prawdopodobieństwo, że praktyka ograniczająca konkurencję będzie miała negatywny wpływ na uczestników rynku, jednak powyższe uwagi zachowują aktualność w stosunku do praktyk o charakterze antykonkurencyjnym. Natomiast praktyki MPWiK rozpatrywane w tej sprawie mają charakter czysto eksploatacyjny i nie mogą wpływać na zmiany poziomu konkurencji;
- skutki zakazanej praktyki MPWiK nie są nieodwracalne, ani trudne do odwrócenia (w szczególności: nie wpływają na trwałą i niekorzystną zmianę struktury rynkowej albo na umocnienie się pozycji rynkowej przedsiębiorcy).

Wobec powyższego Prezes UOKiK uznał, że z uwagi na ocenę wpływu naruszenia na rynek, należy **obniżyć kwotę wyjściową łącznie o 50%**.

Prezes UOKiK uwzględnił następnie okres trwania naruszenia MPWiK. Na taką potrzebę wskazuje wprost treść art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes UOKiK uznał, że okres naruszenia może wpływać na zwiększenie wysokości kary, która wynika z oceny natury naruszenia i czynników związanych ze specyfiką rynku oraz

działalnością przedsiębiorcy, jeżeli długotrwałość stosowania praktyki prowadziłyby do zwielokrotnienia jej negatywnych skutków, w szczególności, gdy wpływa na wysokość korzyści uzyskiwanych przez przedsiębiorcę dopuszczającego się naruszenia lub szkody ponoszone przez innych uczestników rynku.

Odnosząc to do rozpatrywanej sprawy Prezes UOKiK uznał, że okres stosowania przez MPWiK zakwestionowanych zasad można określić jako długotrwały (postanowienie z pkt. I lit. d) sentencji decyzji znajdowało się we wzorcach umownych stosowanych przez MPWiK od dnia 11 sierpnia 2006 r. do dnia 1 października 2008 r., przy czym Spółka nie jest w stanie wskazać czy wszystkie umowy zawarte na podstawie starych wzorców zostały zmienione). Zdaniem Prezesa UOKiK długotrwały okres stosowania praktyki nie powinien jednak powodować podwyższenia wysokości kary. Nie są bowiem możliwe do określenia korzyści, jakie MPWiK uzyskał wskutek długotrwałości zakwestionowanego naruszenia. Korzyści te polegały bowiem na tym, że Spółka zwalniała się z ciężących na niej obowiązków związanych z zawarciem umowy z nowym Odbiorcą usług. W postępowaniu nie uzyskano materiałów pozwalających na określenie liczby takich przypadków. W tych warunkach podwyższanie kary z uwagi na długotrwałość praktyki nie jest zasadne.

Ustalając wysokość nałożonej na MPWiK kary pieniężnej, Prezes UOKiK wziął również pod uwagę, czy w sprawie występują okoliczności łagodzące lub obciążające. Zdaniem Prezesa UOKiK, **brak jest okoliczności łagodzących**. W szczególności należy zauważyć, że MPWiK nie zaniechał dobrowolnie naruszenia, a tym bardziej nie usunął dobrowolnie jego skutków. Spółka w zakresie kwestionowanego zarzutu z pkt. I lit. d) sentencji decyzji zmieniła wzorzec dopiero na zaawansowanym etapie postępowania (wzorzec umowny obowiązujący od dnia 2 listopada 2008 r.). Jednocześnie do momentu wydania decyzji, pomimo wezwań Prezesa UOKiK: nie wskazała nawet szacunkowej liczby umów zawartych na podstawie wzorca umowy będącego podstawą wszczęcia postępowania; nie wskazała ile umów zawartych na starym wzorcu zostało zastąpionych nowym wzorcem umownym; nie była w stanie określić kiedy zostanie zakończony proces aneksowania. Nie można także stwierdzić, by w toku postępowania MPWiK szczególnie przysłużył się do jego szybkiego i sprawnego przeprowadzenia. Wręcz przeciwnie. Przez większość okresu prowadzenia postępowania MPWiK zachowywał się biernie, choć niewątpliwie przekazywał informacje i dokumenty żądane przez Prezesa UOKiK. Natomiast w sprawie **występuje okoliczność obciążająca**, która wpływa na ustalenie kary na wyższym poziomie. Taką okolicznością jest uprzednie naruszenie zakazu praktyk ograniczających konkurencję (prawomocne decyzje nr RWA 15/2001 z 21 marca 2001 r. oraz nr RWA 14/2002 z 18 lipca 2002 r.)

Biorąc powyższe pod uwagę Prezes UOKiK uznał, że uzasadnione jest **podwyższenie wysokości kary o 15 %**.

Uwzględniając powyższe, Prezes Urzędu uznał za uzasadnione nałożenie na Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie **kary pieniężnej w wysokości 176.564 zł** (słownie: sto siedemdziesiąt sześć tysięcy pięćset sześćdziesiąt cztery złote) po zaokrągleniu, co stanowi 0,017 % przychodu osiągniętego przez Przedsiębiorcę w 2008r. oraz 0,17 % maksymalnego wymiaru kary. Zdaniem Prezesa Urzędu, kara w tej wysokości jest adekwatna do stopnia oraz okoliczności naruszenia przez MPWiK przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Pełni ponadto rolę prewencyjną, zapobiegając ponownym naruszeniom przepisów ustawy i stanowi wystarczającą dolegliwość finansową za stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję.

Z powyższych względów orzeczono jak w pkt II lit. d) sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na następujące konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Przy dokonywaniu wpłaty na powyższe konto należy dopisać numer decyzji Prezesa UOKiK stanowiącej podstawę jej dokonania.

Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury UOKiK w Warszawie.

Otrzymuje:

**Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
w m.st. Warszawie S.A.**
Pl. Starynkiewicza 5
02-015 Warszawa